	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 26 Απριλίου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

«Πρότυπα και νέοι»

Η προσωπικότητα του ανθρώπου είναι συνάρτηση κληρονομικότητας και περιβάλλοντος, της εγγενούς, έμφυτης γενετικής προικοδότησης και της εξωγενούς και επίκτητης περιβαλλοντικής επιδότησης. Επομένως και στο θέμα της αγωγής και της συνακόλουθης διαγωγής “μόνο τον πρώτο στίχο μας χαρίζουν οι θεοί” τους άλλους πρέπει να τους γράψουμε εμείς. Ο άνθρωπος είναι μιμητικό ζώο, δεν είναι μόνο ό,τι γεννιέται αλλά και ό,τι γίνεται. Πέρα από τις έμφυτες κληρονομικές καταβολές υπάρχουν και οι εξωγενείς, οι περιβαλλοντικές επιρροές, που καθορίζουν τη στάση και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά μας. Έτσι, σε όλες τις φάσεις της εξελικτικής μας πορείας η διαγωγή μας θα είναι συνάρτηση της καταγωγής και της αγωγής μας.

Αυτή, λοιπόν, η αγωγή δεν ασκείται μόνο άμεσα και συστηματικά μέσα στον οικογενειακό ή το σχολικό χώρο αλλά και έμμεσα μέσα στον ευρύτερο, τον κοινωνικό χώρο. Πάντως, όπου και όπως και αν ασκείται η αγωγή για να διαμορφώσει τον χαρακτήρα μας και να επηρεάσει την διαγωγή μας, πρέπει να επιστρατεύσει, να υποβάλει, να προβάλλει και να επιβάλει στην ψυχή των νέων κυρίως διάφορα πρότυπα.

Λέγοντας πρότυπα εννοούμε κάποια ξεχωριστά και χαρισματικά πρόσωπα, κάποια άτομα προικισμένα με φυσικές δεξιότητες ή επίκτητες ικανότητες, που εκπροσωπούν ή εκφράζουν το τέλειο, το ιδανικό για τα ανθρώπινα μέτρα στον αθλητικό, τον καλλιτεχνικό, τον πολιτικό ή τον πνευματικό και τον ηθικό χώρο. Και όπως μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, έτσι και ένα πρότυπο, που ενσαρκώνει όχι θεωρητικά και δυνητικά, αλλά έμπρακτα και παραστατικά αυτό που θαυμάζουμε και επιδιώκουμε, αξίζει όσο χίλιες συμβουλές.

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Γι' αυτό και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην προτυποποίηση ή την ειδωλοποίηση, που συνήθως προβάλλουν και επιβάλλουν για δικούς τους κυρίως “καταναλωτικούς” λόγους τα Μ.Μ.Ε. Θα πρέπει τα πρότυπα να μην είναι ούτε φθηνά αντίτυπα ούτε κακέκτυπα των αληθινών προτύπων. Και εδώ προβάλλει βαρύτερη η ευθύνη της πολιτείας και όλων των φορέων της αγωγής, των γονιών και των δασκάλων κυρίως, που καλούνται να εμφυσήσουν και να προικοδοτήσουν την παιδική κυρίως, τη νεανική ψυχή με ισχυρά πνευματικά και ηθικά αντισώματα, ώστε αλώβητη να διαπερνά τις συμπληγάδες της αισθητικής ή της ηθικής ασχημοσύνης.

[Ο νέος καθώς ταυτίζεται με το πρότυπο ή το είδωλό του αισθάνεται πως υπερνικά την ψυχολογική του ανασφάλεια, την πνευματική του ανεπάρκεια και ζει και δρα φανταστικά, έστω και ανεδαιφικά, όπως το πρότυπο ή το είδωλο που θαυμάζει και υπεραγαπά. Επειδή η νεανική ψυχή ποθεί πάντα περισσότερα από όσα έχει, δεν είναι λίγες οι στιγμές, οι περιστάσεις και οι καταστάσεις που ο νέος αποφεύγει μια μίζερη, ρηχή, αφυδατωμένη και πειστική καθημερινότητα με τα φτερά ενός ειδώλου, ενός ιδανικού προτύπου που αποτελεί γι' αυτόν το εισιτήριο ή το εφελτήριο για το εύελπι άλμα προς την ονειρική πραγματικότητα.]

Απόσπασμα από κείμενο του Γ.

ΡΟΖΟΚΟΥ

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να πυκνώσετε σε 50 – 60 λέξεις το περιεχόμενο της τρίτης και τέταρτης παραγράφου του κειμένου.

μονάδες 15

A2α. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες βασιζόμενοι στο περιεχόμενο του κειμένου.

- 1) Η διαμόρφωση της ανθρώπινης προσωπικότητας επηρεάζεται τόσο από έμφυτους όσο και εξωγενείς παράγοντες.
- 2) Η αγωγή του ανθρώπου ασκείται αποκλειστικά από την οικογένεια.

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- 3) Τα ανθρώπινα πρότυπα πηγάζουν κυρίως από τον αθλητικό και καλλιτεχνικό χώρο.
4) Βαριά είναι η ευθύνη της πολιτείας και των φορέων αγωγής για την επιλογή προτύπων.
5) Συχνά οι νέοι με τη βοήθεια των προτύπων προσπαθούν να ξεφύγουν από την πραγματικότητα.

μονάδες 5

A2β. «Ο άνθρωπος είναι μιμητικό ζώο, δεν είναι μόνο ό,τι γεννιέται αλλά και ό,τι γίνεται»: Τι εννοεί με αυτή τη φράση ο συγγραφέας; Συμφωνείτε;

μονάδες 10

B1. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου και για ποιο λόγο επέλεξε ο συγγραφέας το συγκεκριμένο τρόπο;

μονάδες 6

B2α. Να γράψετε τις συνώνυμες των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου: εξωγενούς, αγωγή, συστηματικά, διαμορφώσει, επιδιώκουμε.

μονάδες 5

B2β. «η αγωγή για να διαμορφώσει τον χαρακτήρα μας και να επηρεάσει την διαγωγή μας» «η αγωγή πρέπει να επιστρατεύσει, να υποβάλει, να προβάλει και να επιβάλει στην ψυχή των νέων κυρίως διάφορα πρότυπα.»

Στα παραπάνω παραδείγματα η σύνταξη είναι ενεργητική. Να μετατραπεί στην αντίθετη και να δηλωθεί πότε χρησιμοποιείται η ενεργητική και πότε η παθητική σύνταξη.

μονάδες 6

B3. Να εντοπίσετε στο κείμενο τρεις λέξεις που χρησιμοποιούνται με τη συνυποδηλωτική τους σημασία και να τις αποδώσετε με τη δηλωτική.

μονάδες 3

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Γ. Με βάση τις προσωπικές σας εμπειρίες σ' ένα κείμενο 250-300 λέξεων να αναφερθείτε στα θετικά κι αρνητικά πρότυπα που λαμβάνει ο νέος καθημερινά, τονίζοντας παράλληλα και τους χώρους από όπου τα αντλεί.

μονάδες 50

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 26 Απριλίου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο μεταξύ άλλων πραγματεύεται τη σημασία των προτύπων στη διαμόρφωση της προσωπικότητας. Αρχικά, δίνεται ο ορισμός τους σύμφωνα με τον οποίο θα πρέπει θεωρητικά και πρακτικά να πρεσβεύουν το ιδανικό, από όποιο χώρο και αν αντλούνται. Για αυτό χρειάζεται όλοι οι φορείς αγωγής να είναι προσεκτικοί στην προβολή τους, ώστε να συνδράμουν με αυτά στην διάπλαση ισχυρών χαρακτήρων .

A2α.

Σωστό
Λάθος
Λάθος
Σωστό
Σωστό

A2β. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος είναι μιμητικό ον και για αυτό δεν είναι μόνο ό,τι γεννιέται αλλά και ό, τι γίνεται. Πράγματι, κάθε χαρακτήρας απαρτίζεται τόσο από έμφυτα όσο και επίκτητα στοιχεία. Η επαφή του με πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντός όπως η οικογένεια και το σχολείο αλλά και οι εικόνες που λαμβάνει από τα μέσα ενημέρωσης επηρεάζουν τη στάση ζωής και τον τρόπο συμπεριφοράς του. Συχνά επομένως, μιμείται τα πρότυπα του, υιοθετεί γνώρισμα και χαρακτηριστικά τους και προσπαθεί να τα προσαρμόσει σε όσα ανταποκρίνονται στην ιδιοσυγκρασία του.

B1. Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με αίτιο αποτέλεσμα, καθώς το αποτέλεσμα που είναι η διαμόρφωση του χαρακτήρα χρειάζεται μία αγωγή που γεμίζει με πρότυπα την ψυχή των νέων. Επιλέγει αυτόν τον τρόπο για να αποσαφηνίσει την σχέση των προτύπων και της αγωγής των νέων.

B2α.

Εξωγενούς= εξωτερικού
Αγωγή = καλλιέργεια
Συστηματικά= διαρκώς
Διαμόρφωση = διάπλαση
Επιδιώκουμε= προσπαθούμε

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

B2β.

Για να διαμορφωθεί ο χαρακτήρας μας και να επηρεαστεί η διαγωγή μας από την αγωγή... Από την αγωγή πρέπει να επιστρατευτούν, να υποβληθούν, να προβληθούν και να επιβληθούν στην ψυχή των νέων κυρίως διάφορα πρότυπα.

Η ενεργητική σύνταξη χρησιμοποιείται για να δοθεί έμφαση στο υποκείμενο και το ύφος να γίνει πιο ζωντανό άμεσο και οικείο. Αντίθετα, η παθητική σύνταξη χρησιμοποιείται για να δοθεί έμφαση στην πράξη και να γίνει το ύφος πιο επίσημο και αντικειμενικό.

B3. συνυποδηλωτική γλώσσα

Να διαπερνά τις συμπληγάδες (δυσκολίες) της αισθητικής

Ρηχή (ανούσια) αφυδατωμένη, πιεστική καθημερινότητα

Το εύεπι άλμα (ελπιδόφορα πορεία) προς την πραγματικότητα

Δ. Πρόλογος

Η διαμόρφωση της ανθρώπινης προσωπικότητας είναι μία διαδικασία που ξεκινά από τα πρώτα χρόνια της ζωής. Ιδιαίτερα στην περίοδο της εφηβείας, οι νέοι δέχονται μία πληθώρα επιρροών τις οποίες χρειάζεται να αξιολογήσουν πριν αποδεχτούν. Σημαντικά μάλιστα είναι τα πρότυπα που λαμβάνουν, τα οποία διακρίνονται τόσο σε θετικά όσο και αρνητικά

Θετικά πρότυπα

- Γονείς και εκπαιδευτικοί όταν προάγουν τη γνώση, τον διάλογο, τη γνήσια επικοινωνία
- Αθλητές και καλλιτέχνες που αντιλαμβάνονται το έργο τους με κοινωνική αποστολή, ώστε να προβάλλουν υγιώς την ευγενή άμιλλα, την ηθική, την ευγένεια
- Εθελοντές που με ανιδιοτέλεια και αλtruισμό προσφέρουν το έργο τους για το κοινό καλό
- Ενεργοί δημοκρατικοί πολίτες οι οποίοι ενδιαφέρονται για τα κοινά, την κοινωνική ευημερία και τη συνοχή

Αρνητικά πρότυπα

- Αθλητές και καλλιτέχνες είδωλα που εμφανίζονται ως ινδάλματά μόνο για τη φήμη τη δόξα και τον πλούτο
- Πολιτικοί ηγέτες που προπαγανδίζουν με τον λόγο τους φέρονται ως λαϊκιστές και ενισχύουν τον φανατισμό και τον δογματισμό, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις σκοπιμότητες τους
- Άνθρωποι του υποκόσμου που γοητεύουν συχνά τους νέους τους οποίους και ηρωποιούν. Πρόκειται για προσωπικότητες που εκφράζονται μέσω της βίας και της εγκληματικότητας και επιχειρούν να πετύχουν έτσι τον στόχο τους.

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Επίλογος

Επομένως, διττή είναι η προσφορά των προτύπων, αφού άλλοτε εμφανίζουν αξίες και ιδανικά προς μίμηση και άλλοτε προς αποφυγή. Για τον λόγο αυτό οι φορείς αγωγής και κοινωνικοποίησης χρειάζεται να σταθούν δίπλα στους νέους και να τους συμβουλέψουν ώστε οι επιλογές τους να σηματοδοτήσουν ένα αξιοπρεπές και έντιμο μέλλον.